

Nemeskürty harangjátékot adott ajándékba A reformáció emléknapja

Budapest (MTI)

Az országos protestáns napok programsorozatának zárásaként országos emlékünnepélyt tartottak a reformáció emléknapján Budapesten, a Deák téri evangélikus templomban.

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa által szervezett eseményen Harmati Béla evangélikus püspök vezetésével felszentelték majd meg is szőlaltatták a Magyar Millennium Kormánybiztosi Hivatalának ajándékát, a 126 éve torony és harang nélküli templom új, 30 harangból álló harangjátékát.

Nemeskürty István millenniumi kormánybiztos köszöntőjében kiemelte, hogy Hunyadi János nándorfehérvári diadala óta Magyarországon a harangszó „nemzeti intézmény”, s szeretete a reformáció idején sem hunyt ki. Utalt arra, hogy hivatala a millennium időszakában az ország számos településén támogatta új harangok öntését és felállítását. A kormánybiztos véleménye szerint a millennium az ökumene szellemében összeforrasztotta a keresztény felekezeteket. Nemeskürty István reményét fejezte ki, hogy az egyetértés jegyében építjük tovább Magyarországot a harmadik évezredben, azokon az alapokon, amelyeket egykor Szent István rakott le.

Bölcskei Gusztáv püspök a Magyarországi Református Egyház zsinatának lelkes elnöke igehirdetésében úgy fogalmazott: a felekezetekre tagolt kereszténységben egymásnak néha jól oda tudunk mondani, de ha ezt tesszük, nemigen értjük és nemigen éljük át, mit jelent az, hogy reformáció.

Szavai szerint a reformáció annak idején azért indult el, hogy Krisztus követőinek közössége kinyíló, az emberi szükségletet meglátó, Krisztust hordozó közösség legyen.

Ittész János evangélikus püspök személyes hangvételű beszédében arra szökött fel: ne engedjük a divatoknak, ne higgyük el, hogy van fontosabb kérdés, mint az üdvösség.

A reformáció napján, októ-

A reformáció emléknapján központi emlékünnepélyt tartottak Budapesten, a Deák téri evangélikus templomban, ahol Nemeskürty István millenniumi kormánybiztos mondott köszöntőt, majd Bölskei Gusztáv református püspök (felvételen) hirdetett ígét. (MTI Telefont: Bruzák Noémi)

ber 31-én minden évben arra emlékeznek, hogy a német Ágoston-rendi szerzetes, Luther Márton 1517-ben ekkor függesztette ki 95 tételét a wittenbergi vártemplomra. Tétéleivel az úgynevezett búcsúcédula-árusításokkal kap-

csolatos visszaélések ellen tiltakozott, s kétségbe vonta, hogy a pápának joga volna a bűnök megbocsátására.

X. Leó pápa 1520-ban kiadott bullájában kiközösítette Luther Mártont. A pápai oklevelet Luther nyilvánosan elé-

gette és kijelentette, hogy szaktani kíván a katolikus egyházzal.

A Luther Márton vezette új irányzat lett az evangélikus, míg a genfi reformátor, Kálvin János vezette irányzat a református vallás alapja.

Károli Gáspár-díjasok

Károli Gáspár-díjakat adott át szerdán Rockenbauer Zoltán, a nemzeti kulturális örökség minisztere; a reformáció napja alkalmából adományozott kitüntetés ezúttal Balázs Károly professzornak, Szűcs Ferenc professzornak, és Terray László Norvégiaiában élő nyugalmazott evangélikus lelkész, egyháztörténésznek ítélte a kuratórium – tájékoztatta a kulturális minisztérium sajtóirodája közleményben az MTI-t.

Az 1996-ban alapított Károli Gáspár-díj azoknak a magyar állampolgároknak adományozható, akik a biblikus tanulmányokban – fordítással, tanulmány írással – kimagasló eredményeket értek el, vagy kiemelkedőt alkottak a magyar

líra és próza nyelvi megújítása területén. Az elismerést – alapítása óta – évente egyszer, a reformáció napja, október 31. alkalmából adják át.

Az ismertetés szerint Balázs Károly a budapesti református teológián, a baptista szemínáriumban, valamint az ELTE keleti nyelvek tanszékén végzett biblikus nyelvészeti tanulmányokat. Számos nagy jelentőségű bibliai és egezetikai (írásmagyarázat) alapmunkát tett közzé magyar, illetve angol nyelven; jelentős munkája az Öszövetségi Szómutató, amely ökumenikus vállalkozásban jelent meg.

Balázs Károly fő művének tekinthető az 1995-ben megjelent Újszövetségi Görög Szómutató, a teljes görög nyelvi

Újszövetség szótári etimológiai, konkordanciális feldolgozása. A professzor nemcsak a hazai, hanem a nemzetközi tudományos életben is megbecsülésnek örvend.

Szűcs Ferenc a budapesti református teológián végzett, több helyen szolgált lelkészként, majd 1988 óta a Budapesti Teológia rendszeres teológiai tanszékének vezetője; 1984-ben doktorált, Széchenyi-ösztöndíjas.

Főbb munkái: Etika, Hitvallás ismeret, Teológiai prolegomena. E munkái mellett számos jelentős tanulmánya jelent meg.

Terray László a soproni evangélikus hittudományi karon végezte tanulmányait. Az evangélikus világszövetség

ösztöndíjával Svájcban, majd Norvégiában egyháztörténeti tanulmányokat folytatott. Norvégiaiában telepedett le, s a lapp misszióban vállalt szolgálatot.

1956-ban norvég egyházi felkérésre az ausztriai és jugoszláviai táborokban tartózkodó magyar menekültek között végzett munkát, majd részt vett 1500 menekült Norvégiába történő áttelepítésében. A Norvég Egyházi Misszió főtitkára volt 1967-től 1981-ig. Egyháztörténeti tanulmányai jelentek meg norvég és magyar folyóiratokban, közreműködött több nemzetközi teológiai lexikon készítésénél, több misszióval foglalkozó könyve is megjelent magyarul. Terray László a Nemzetközi Ordass Alapítvány létrehozója.

Három Károly

November 4-én a katolikus egyház Borromeói Szent Károlyra emlékezik. Ez a Károly-névnep különösen Szeged város gyermekei, leginkább a szellemileg és testileg súlyosan sérültek és károsodottak számára kedves, hisz „három Károly” rengeteget tett felkarolásuk, orvosi ellátásuk és társadalmi elfogadottságuk terén.

Borromeói Szent Károly (1538–1584) Milánó érseke volt, az előkelő Medici-családból származott. Az elhagyott, nyomorék, árva gyermekek részére menhelyeket, kórházakat, egyetemi hallgatóknak kollégiumokat létesített. Az 1576–77. évi nagy pestisjárvány idején életét veszélyeztetve a városban maradt, nem menekült el, palotájának kincseit a szegényeknek adta, még kenyeret is ágyneműt is szétosztotta közöttük.

Borromeói Szent Károly nemes példája ösztönözte Polyák Károly (1889–1950) szegedi katolikus papot, hogy a gyógyíthatatlan, szellemileg és testileg sérültek részére otthon, irgalomházat hozzon létre. Saját pénzén kétemeletes házat vásárolt részükre a Polgár (ma Gogol) utcában, a 29. szám alatt, ahol több mint száz, súlyosan sérült gyermek és ifjú elhelyezésére és ellátására nyílt lehetőség. Az intézete Glattfelder Gyula szeged-csanádi megyés püspök szentelte fel 1930 őszén azon reprezentatív ünnepsorozat keretében, amikor Klebelsberg Kunó nagyszabású kultúrprogramjának részeként a fogadalmi templom, a Dómtér épületgyűjtés, az egyetemi intézetek, a rókusi iskola felavatására és átadására is sor került. A Borromeói

Szent Károlyról elnevezett irgalomház az első ilyen vidéki intézmény volt az országban. Az intézet 1939-től mai helyén, az Agyagos utcában, Polyák Károly ötholdas felsővárosi kertjében kapott helyet. A lelkileg is igen megterhelő ápolási munkát apácák látták el egészen a szerzetesrendek feloszlásáig (1950) és az államosításig.

Az intézet további bővítésében dr. Waltner Károly szegedi gyermekgyógyász professzornak volt kiemelkedő szerepe, aki a negyvenes években önzetlenül és térítés nélkül gyógyította itt a gyermekeket. 1894-ben Lovrinban, Délvidéken született, polgári, tisztviselői családban. Bátyja katolikus pap, akit koncepció perben, mint állítólagos vatikáni-amerikai kémét 12 év börtönbüntetésre ítélt a román kommunista rezsim. Waltner Károly az első világháborúban mint orvosanhallgató, román hadifogságba került. A tiszt táborból, ahol az életkörülmények elviselhetők voltak, a legénységi táborba, a hírhedt sipote-i Golgotába kéri áttelét, hogy többet segíthessen. Oda, ahol 16 ezer fegyverrel 12 ezren meghalt fertőző betegségekben és mind az öt orvosanhallgató elődje odaveszett. Már mint klinikai adjunktus segítkezik a Klebelsberg építette szegedi gyermekklinika tervezésében és felszerelésében, mely Európa egyik kiemelkedő gyermekintézménye lett. Árvákat, menhelyi gyermekeket gyógyít, a háború alatti bombázások idején élete kockáztatásával menekíti őket. A porig bombázott szegedi gyermekklinikát ő építeti újjá, melynek

igazgatója 1947-től 1960-ig. Az 56-os szabadságharcban a klinika forradalmi bizottságának elnöke, professzortársait tiltakozik a szovjet megszállás és kommunista restauráció miatt. Ezért, valamint katolikus hite miatt meghurcolják. Nagyreményű orvos fia közúti balesetben bekövetkezett halála miatt a biztosítótól kapott jelentős összeggel támogatja az Agyagos utcai gyermekotthon új pavilonnal történő bővítését. Waltner Károly a város közszertetnek örvendő gyermekgyógyásza volt, nemzetközi hírű szakember, aki sosem fogadott el hála pénzt, se ajándékot. Aszkétikusan takarékos élete tette lehetővé, hogy vagyonekat érő alapítványokkal támogassa a rászorultakat. Húsz éve, 1981-ben hunyt el.

Tanszéki utóda Boda Domokos szegedi gyermekgyógyász professzor a párizsi Sorbonne részére mint a magyar gyermekgyógyászat kiemelkedő alakját adta meg. Az egészségügyi gyermekotthon 1994-től vette fel Waltner Károly nevét. Az otthon Borromeói Szent Károly újra felállított szobrát és Waltner Károly emléktábláját Gyulay Endre megyés püspök 1999-ben szentelte fel.

Waltner Károly családi sírja a Belvárosi temető 1280. helyén található, melyet az otthon hálás betegek és dolgozói vettek gondozásba. A sírt gyakran látogatják tisztelői, kérve segítségét is. A magyar egészségügy megújulásához mindekelőtt erkölcsi újjászülés szükséges, melyhez a „három Károly” nyújthat követendő és lelkesítő példát.

Dr. Hencz Péter

Hagyományaink

„Aggy hatra!”

Az ezerkilencszáznegyvenes években, sőt a rákövetkező évtizedben is voltak még kifejezetten „gyerök” (fiú) és külön lányjátékok. Ezek közül most kettőt idézünk föl.

A fiúk játéka között a güllőzés volt a legkedveltebb. Az akkori szatócsoknál százszámra lehetett venni (igen olcsón!) apró égetett golyócskákat. Volt piros, sárga, zöld és kék güllő, más néven glikker. Mivel mind-egyik gyereknek sok güllője volt, tárolásukhoz az édesanyjától kértek olyan patent harisnya szárát, amelynek fejrése már tönkrement és le kellett vágni, Ennek alsó végét összevarrták és a belé tett güllüket ágyuk fémvájánál (párna alatt) tartották, s akkor vitték magukkal, ha játszani mentek. A güllőzés társas, szabadban gyakorolható játék. Egyik fiú a tenyerében tartott – mondjuk – hat güllüt és a társa előtt kérte: „Aggy hatra!” Erre a társ a magából odaszámoalt hatot. Éspe-dő olyan színűeket, amilyeneket a játék kezdeménye-

zője a tenyerében tartott. Ekkor valamelyikük meztelen láb sarkokkal lyukat forgott az alkalmas földön és máris kezdődhetett a játék.

A kezdő kb. 30 centi magasságból eresztette a tizenkét güllüt a lyukba. Ami benne maradt, az már az övé lett, majd elkezdte a parton maradtakat passolni. Egy golyót ujjával a másikhoz lölyöcskát. Volt piros, sárga, zöld és kék güllő, más néven glikker. Mivel mind-egyik gyereknek sok güllője volt, tárolásukhoz az édesanyjától kértek olyan patent harisnya szárát, amelynek fejrése már tönkrement és le kellett vágni, Ennek alsó végét összevarrták és a belé tett güllüket ágyuk fémvájánál (párna alatt) tartották, s akkor vitték magukkal, ha játszani mentek. A güllőzés társas, szabadban gyakorolható játék. Egyik fiú a tenyerében tartott – mondjuk – hat güllüt és a társa előtt kérte: „Aggy hatra!” Erre a társ a magából odaszámoalt hatot. Éspe-dő olyan színűeket, amilyeneket a játék kezdeménye-

galt vissza, hadd passolhasson ő is olykor estendőig.

A lányok kedvelt játéka volt a sántázás. Ehhez is kellett – utcán, vagy udvarban – olyan sima föld terület, amelyre bot véggel rajzoltak nyolc kockából álló sántázót. A vetőt mezei cserépdarabjából kerekre formálták, aminek átmérője 7–8 centi volt és azt bizonyos ki-számoló mondása után vetette az első, majd sorban mindegyik lány. Az első kockától az utolsóig bevetették, amiért fél lábón (sántázva) ugrálva mentek, s fél lábón állva vehették föl a vetőt, majd ugyancsak sántázva visszakerültek az indulóhelyre. Aki a soron következőn kívülre vetette cserépdarabját, az félreállt és máris jöhetett a következő lány. Ebben a játékban ügyességi vetéseket is csináltak, mint a hátra vetődi, vagyis háttal álltak a rajzolt térnek és úgy vetettek a kockákba, s olyanok is voltak akik hátrafelé sántáztak, s a vetőjüket is így szedték föl.

Ifj. Lelö József

Hon-vágya csillapíthatatlan?

Bármilyen lakástervéhez van hitelünk

Kamatámogatásos hitel: 6,00%* éves kamat

Euró alapú hitel: 7,95%* éves kamat

Forint alapú hitel: 14,75%* éves kamat

• MKB •
Lakáshitelek

Bővebb információ: 6720 Szeged, Kölcsey u. 8., tel.: (62) 420-000
vagy www.mkb.hu